

Ερωτήσεις – Απαντήσεις για την Αντικατάσταση του Επιτοκιακού Δείκτη CHF LIBOR

Γιατί καταργείται ο επιτοκιακός δείκτης του LIBOR στο Ελβετικό Φράγκο (CHF LIBOR);

Λόγω της σημαντικής μείωσης των τραπεζών που παρείχαν στοιχεία για τη διαμόρφωση των δεικτών LIBOR, ο διαχειριστής του LIBOR (IBA) αποφάσισε ότι θα παύσει να παρέχει τους δείκτες για το LIBOR σε όλα τα νομίσματα, περιλαμβανομένου και του LIBOR στο Ελβετικό Φράγκο (CHF LIBOR). Συνεπεία της ως άνω απόφασης, η εποπτική αρχή του διαχειριστή του LIBOR (η Αρχή Χρηματοπιστωτικής Συμπεριφοράς του Ηνωμένου Βασιλείου (Financial Conduct Authority – FCA), ανακοίνωσε στις 5 Μαρτίου 2021 την παύση και απώλεια της αντιπροσωπευτικότητας των επιτοκιακών δεικτών LIBOR και όρισε τις ημερομηνίες παύσης για κάθε έναν εξ αυτών. Μεταξύ των δεικτών για τους οποίους ορίστηκε ημερομηνία παύσης είναι και ο επιτοκιακός δείκτης CHF LIBOR (για όλες τις διάρκειες για τις οποίες παρέχεται). Ως ημερομηνία παύσης παροχής του επιτοκιακού δείκτη CHF LIBOR ορίστηκε η 31.12.2021.

Μέχρι πότε θα υφίσταται ο επιτοκιακός δείκτης CHF LIBOR; Τι θα γίνει μετά την παύση του;

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Αρχής Χρηματοπιστωτικής Συμπεριφοράς του Ηνωμένου Βασιλείου ο επιτοκιακός δείκτης CHF LIBOR θα παύσει να παρέχεται αμέσως μετά την δημοσίευσή του την 31.12.2021, για όλες τις διάρκειες για τις οποίες υπολογίζεται. Συνεπώς, από 01.01.2022, θα πρέπει να γίνει αντικατάσταση του επιτοκιακού δείκτη CHF LIBOR στα δάνεια και τις λοιπές συμβάσεις στις οποίες χρησιμοποιείται το CHF LIBOR, και μετάβαση σε νέο, εναλλακτικό επιτοκιακό δείκτη αναφοράς μηδενικού κινδύνου (Risk Free Rate - RFR).

Τι είναι οι δείκτες αναφοράς μηδενικού κινδύνου (Risk-free rates – RFRs); Ποιος είναι ο δείκτης αναφοράς μηδενικού κινδύνου για το ελβετικό φράγκο (CHF);

Οι δείκτες αναφοράς μηδενικού κινδύνου αντιπροσωπεύουν το κόστος δανεισμού στην διατραπεζική αγορά για το εκάστοτε νόμισμα, διάρκειας μιας ημέρας. Οι δείκτες αναφοράς μηδενικού κινδύνου προσδιορίστηκαν από τις σχετικές εθνικές Ομάδες Εργασίας που έχουν συσταθεί από ή με την υποστήριξη και συμμετοχή των κεντρικών τραπεζών κάθε χώρας/της Ευρωζώνης για το αντίστοιχο νόμισμα, ως εναλλακτικοί δείκτες αναφοράς που μπορούν να αποτελέσουν βάση για την αντικατάσταση των επιτοκιακών δεικτών που χρησιμοποιούνται τώρα (π.χ. το CHF LIBOR), στα αντίστοιχα νομίσματα.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά στο ελβετικό φράγκο, η Ομάδα Εργασίας της Κεντρικής Τράπεζας της Ελβετίας για τα Επιτόκια Αναφοράς για το ελβετικό φράγκο (National Working Group on Swiss Franc Reference Rates) υπέδειξε τον επιτοκιακό δείκτη **SARON** ως το εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς μηδενικού κινδύνου (risk free rate) για το ελβετικό φράγκο. Το SARON αντιπροσωπεύει το επιτόκιο μίας ημέρας της αγοράς εξασφαλισμένης χρηματοδότησης για το Ελβετικό Φράγκο (CHF) και αποτελεί τον επιτοκιακό δείκτη που παρατηρεί η Κεντρική Τράπεζα της Ελβετίας από το 2019 για τη διαμόρφωση της νομισματικής της πολιτικής.

Από ποιο επιτόκιο θα αντικατασταθεί το CHF LIBOR για κάθε διάρκεια του;

Από το επιτόκιο SARON. Το επιτόκιο **SARON ορίστηκε ως επιτόκιο αντικατάστασης** του υπό κατάργηση CHF LIBOR για κάθε διάρκεια του με τον υπ' αριθμ. 2021/1847 Εκτελεστικό Κανονισμό που εκδόθηκε **από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή** στις 14.10.2021. Ο παραπάνω Εκτελεστικός Κανονισμός εκδόθηκε στο πλαίσιο των, προβλεπόμενων από το ενωσιακό δίκαιο, δυνατοτήτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε σχέση με την αντικατάσταση ενός δείκτη αναφοράς, η παύση του οποίου μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική διαταραχή της λειτουργίας των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών.

Ειδικότερα, εκδόθηκε στο πλαίσιο της εξουσιοδότησης του άρθρου 23β του επικαιροποιημένου Κανονισμού (ΕΕ) 2016/1011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2016 (The Benchmarks Regulation – BMR) σύμφωνα με το οποίο, και ειδικά για τους καταργούμενους δείκτες αναφοράς που έχουν οριστεί ως κρίσιμης σημασίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να ορίζει υποκατάστατο που αντικαθιστά εκ του νόμου όλες τις αναφορές στον υπό κατάργηση δείκτη σε κάθε σύμβαση ή χρηματοπιστωτικό μέσο που δεν περιέχει εφεδρικές ή κατάλληλες εφεδρικές διατάξεις για την αντικατάσταση του δείκτη αναφοράς που καταργείται.

Στον πίνακα που ακολουθεί απεικονίζονται οι αντιστοιχίες του καταργούμενου δείκτη CHF LIBOR με τον αντικαταστάτη δείκτη SARON για τις διάρκειες ενός (1) μηνός, τριών (3), έξι (6) και δώδεκα (12) μηνών, καθώς και μία τιμή προσαρμογής που αποβλέπει στην οικονομική εξομοίωση των δύο δεικτών και στην ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της αντικατάστασης στις δανειακές συμβάσεις.

Libor	Διάρκεια Ισχύος	Επιτόκιο Αντικατάστασης	Τιμή Προσαρμογής για τη διαφορά (%)
CHF	1M	SARON διάρκειας 1 μηνός (SAR1MC) ISIN CH0477123886	-0,0571
CHF	3M	SARON διάρκειας 3 μηνών (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0031
CHF	6M	SARON διάρκειας 3 μηνών (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0741
CHF	12M	SARON διάρκειας 3 μηνών (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,2048

Τι είναι η τιμή προσαρμογής επιτοκίου (Adjustment Spread) και γιατί χρησιμοποιείται;

Λόγω της διαφοράς μεταξύ των τιμών του CHF LIBOR και του SARON κάθε διάρκειας, προστέθηκε σταθερή τιμή προσαρμογής (Περιθώριο Προσαρμογής), ώστε να επιτευχθεί -κατά το δυνατό- η οικονομική εξομοίωση του νέου δείκτη με τον υπό κατάργηση δείκτη και να ελαχιστοποιηθούν τυχόν οικονομικές επιπτώσεις. Το Περιθώριο Προσαρμογής είναι σταθερό και ισούται με την ιστορική διάμεση διαφορά μεταξύ του CHF LIBOR και του αντίστοιχου SARON κατά την προηγούμενη πενταετία μέχρι τις 5 Μαρτίου 2021. Το Περιθώριο Προσαρμογής

δεν σχετίζεται με το συμβατικά προβλεπόμενο πιστωτικό περιθώριο (client credit spread) που προστίθεται στο ανά περίπτωση εφαρμοζόμενο επιτόκιο βάσης.

Η καταλληλότητα υπολογισμού του κατά τα άνω Περιθωρίου Προσαρμογής για το CHF LIBOR επιβεβαιώθηκε από την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, όπως προκύπτει από τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2021 /1847 της 14.10.2021 σχετικά με τον καθορισμό καταστατικού υποκατάστατου για ορισμένες εκδόσεις του CHF LIBOR.

Η παύση του CHF LIBOR και η αντικατάστασή του από το SARON αφορά όλα τα δάνεια που έχουν δοθεί στην Ελλάδα;

Αφορά όλα τα δάνεια που έχουν δοθεί στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τον επιτοκιακό δείκτη CHF LIBOR. Τα επιτόκια αντικατάστασης που όρισε ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2021 /1847 της 14.10.2021 αντικαθιστούν **αυτόματα εκ του νόμου** όλες τις αναφορές στον εν λόγω δείκτη σε κάθε σύμβαση και σε κάθε χρηματοπιστωτικό μέσο που δεν περιέχει ή δεν περιέχει κατάλληλες εφεδρικές (εναλλακτικές) διατάξεις. Δεδομένου ότι το CHF LIBOR θα παύσει να δημοσιεύεται την 31.12.2021, τα καθορισμένα επιτόκια θα αντικαταστήσουν τις αναφορές στο CHF LIBOR από την 1^η Ιανουαρίου 2022 και μετά.

Πως θα επηρεαστούν τα υφιστάμενα δάνεια σε Ελβετικό Φράγκο (CHF) με κυμαινόμενο επιτόκιο που έχουν ως επιτόκιο βάσης το CHF LIBOR;

Το επιτόκιο των συμβάσεων αυτών παραμένει κυμαινόμενο και αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση. Εφαρμόζεται δηλαδή, εφ'εξής ως επιτόκιο βάσης το επιτόκιο SARON για την αντίστοιχη διάρκεια, στο εκάστοτε ύψος του, με την αντίστοιχη τιμή προσαρμογής που αναγράφεται στον παραπάνω πίνακα, στο οποίο προστίθεται το προβλεπόμενο στη σύμβαση ποσοστό περιθωρίου και η εισφορά του v.128/75.

Επομένως, εάν ένα δάνειο έχει επιτόκιο βάσης το CHF LIBOR 1 μηνός, το επιτόκιο που θα εφαρμοστεί θα αποτελείται από το επιτόκιο SARON 1 μηνός με την αντίστοιχη τιμή προσαρμογής του παραπάνω πίνακα, το προβλεπόμενο στη σύμβαση περιθώριο και την εισφορά του v.128/1975. Εάν πάλι το δάνειο έχει επιτόκιο βάσης το CHF LIBOR 3 μηνών, το επιτόκιο που θα εφαρμοστεί θα αποτελείται από το επιτόκιο SARON 3 μηνών με την αντίστοιχη τιμή προσαρμογής του παραπάνω πίνακα, το προβλεπόμενο στη σύμβαση περιθώριο και την εισφορά του v.128/1975 κ.ο.κ.

Στα δάνεια -πέραν της κατά τα άνω αντικατάστασης- δεν επέρχεται καμία άλλη μεταβολή. **Η αντικατάσταση δεν συνεπάγεται κάποια ουσιαστική οικονομική επιβάρυνση των δανειοληπτών. Τυχόν επιβάρυνση που ήθελε προκύψει θα είναι επουσιώδης.**

Από πότε θα εφαρμοστεί το νέο επιτόκιο;

Ο νέος δείκτης θα εφαρμοστεί από την 1.1.2022. Η εφαρμογή του νέου δείκτη στα δάνεια θα γίνει από την πρώτη περίοδο εκτοκισμού μετά την 1.1.2022.

Ποιο είναι το επιτόκιο SARON και πού δημοσιεύεται η τιμή του;

Ο επιτοκιακός δείκτης SARON (= Swiss Average Rate Overnight, = ο Μέσος Δείκτης Επιτοκίων του Ελβετικού Φράγκου διάρκειας μίας ημέρας) προκύπτει από τα επιτόκια της διατραπεζικής αγοράς για πράξεις πώλησης, με συμφωνία επαναγοράς διάρκειας μίας ημέρας (overnight repo transactions), στο ελβετικό φράγκο (CHF).

Το επιτόκιο SARON κάθε διάρκειας (1 μηνός, 3 μηνών κ.λπ.) προκύπτει από το ημερήσιο SARON για τη διάρκεια στην οποία αφορά (1 μηνός, 3 μηνών κ.λπ.). Η εκάστοτε τιμή του για κάθε διάρκεια δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της εταιρείας SIX Swiss Exchange Financial Information AG¹, που είναι ο διαχειριστής του επιτοκιακού δείκτη SARON.

¹https://www.six-group.com/exchanges/indices/data_centre/swiss_reference_rates/compound_rates_en.html

Υπάρχει άλλη επίδραση στα υφιστάμενα δάνεια λόγω της αντικατάστασης;

Τονίζεται και πάλι ότι στις συμβάσεις - πέραν της αντικατάστασης - δεν επέρχεται καμία άλλη μεταβολή. Επίσης η αντικατάσταση δεν συνεπάγεται κάποια ουσιαστική οικονομική επιβάρυνση. Τυχόν επιβάρυνση που ήθελε προκύψει θα είναι επουσιώδης.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, σε δάνειο σε Ελβετικό Φράγκο συνδεδεμένο με δείκτη CHF LIBOR 1 μηνός ή 3 μηνών αντίστοιχα, το κυμαινόμενο επιτόκιο του δανειολήπτη, διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Υφιστάμενος τρόπος υπολογισμού τελικού επιτοκίου με CHF LIBOR (έως 31.12.21)

Τελικό Επιτόκιο= CHF LIBOR 1m/3m + Περιθώριο Επιτοκίου (Spread) + N.128/75.

Νέος τρόπος υπολογισμού τελικού επιτοκίου με SARON (από 01.01.22)

Τελικό Επιτόκιο= SARON 1m/3m + Τιμή Προσαρμογής 1m/3m + Συμβατικό Περιθώριο (Spread) + N.128/75.

Πώς θα ενημερωθώ για την νέα μου δόση μετά την εφαρμογή των νέου επιτοκίου βάσης;

Για το ύψος της δόσης σας θα ενημερωθείτε με τον ίδιο τρόπο που ενημερώνεστε μέχρι σήμερα. Ο συνθηθέστερος τρόπος ενημέρωσης πάντως είναι η αποστολή του πίνακα πληρωμών και απόσβεσης του δανείου σας (Statement).

Επηρεάζονται τα δάνεια που είναι συνδεδεμένα με επιτόκια EURIBOR;

Όχι. Η παύση/απώλεια αντιπροσωπευτικότητας των επιτοκιακών δεικτών LIBOR δεν επηρεάζει καθόλου τα δάνεια που είναι συνδεδεμένα με επιτόκια EURIBOR.